

„РОСИЈА-ФОНСИЕР“

Друштво за Осигурање и Реосигурање у Београду.

Основни капитал Дин. 5,000.000.—

Друштво је предузело сва до сада у Краљевини С. Х. С. закључена осигурања од друштва „Росија“ у Петрограду и друштва „Фонсиер“ у Будимпешти заједно са одговарајућим резервним фондовима.

Друштво врши под најповољнијим условима:

1. Осигурања живота свију врста по најмодернијим тарифама;
2. Осигурања противу пожара, зграда, кућног на мештаја, робе, индустријских и фабричких предузећа
3. Осигурања од несрећних случајева појединих колективно осигурање фабричких радника;
4. Осигурања од провалне крађе каса, трезора, трговачких радња и приватних станова;
5. Осигурања транспорта на суву и на води;
6. Осигурања стакала од лома;
7. Осигурања од града;
8. Осигурања судске одговорности према трећим лицима и
9. Осигурања аманета писама са вредношћу (валора).

Сва обавештења даје Дирекција у Београду, Краљ Миланова 24-а. У унутрашњости Друштвене Филијале, Заступништва и агенти.

Na početku godine

Kažite nam vi braćo Hrvati, koji ste u Jugoslovenskom Kolu našem evo sada tri godine, boli li vas još srce i duša za prošlošću, osećate li neprestano strah da gubite ili da ste izgubili nešto veliko, plemensko i svoje što ste s nama, muče li vas sumnje i neverovanja, jeste li horni i jaki da se i dalje na zajedničkom megdanu takmičite sa jednakima za pobeđu najsavršenijega i najboljega, je li vam prazan i žalostan izgled zato što koračate za zastavama novim, za zastavama jugoslovenskim!

Kažite nam vi braćo Srbi, radenici i članovi Jugoslovenskog Saveza našeg već pune tri godine, rasejani i mnogobrojni po velikoj domovini na sve strane, držite li vi da je ovo igra i šala i varka svega što mi živimo, jesu li vam vrline obojene i zaspale odkada smo zajedno, je li presahnulo oduševljenje vaše, je li još uvek prevršena mera nekog trpljenja i nezadovoljstva vašega, je li vam zaludno traženje radosti i sreće u novom poretku i novom gledanju na stvari, i mrzite li uporno i ime i duh vodja vaših u jugoslovenskim sokolskim redovima!

Kažite nam vi braćo Slovenci, naši mali Česi, uredjeni i povrstani kao u košnici pčele, vi vredni, štedljivi, bistri i trezni od iskona Sloveni pa zato i Jugosloveni, da li se bojite čega nakon tri godine Jugoslovenskog Jedinstva, vidite li vi možda da kod nas laž caruje a sila slavi slavu, jesu li vam i dalje namere proste i jasne kao što je onda bilo kada je veliki brat Oražen bio među vama, ili nalazite u suštini svega danas neku bolest, slabost i propast, trulež, pa se obazirate za onom stazom odakle se iza tri godine imamo da razdeljujemo i da bez jedne reči podjemo svako putevima raznim praeeni graktanjem gavranova iznad naših glava!

Kažite nam braćo svi, jer je zbilja vreme da se ponovo zagledamo oči u oči, da govorimo jedan drugome u lice, da

između nas ne bude posrednika nikakovih ni prisluškivača, da bez ustezanja i bez prepreka potražimo istinu, božansku istinu dobroga rada i dobroga puta našeg jugoslovenskoga, da vidimo nju izbliza, da se uverimo i da obnovimo istinu i valjanost, da potvrdimo teškom i snažnom ozbiljnošću sadašnje volje naše mladu i zelenu veru bliske prošlosti, da se zakunemo ubedjenjenjem u Jugoslovensku Sokolsku Misao spremni bez ukrasa živote za nju dati, — ili da oborene glave sramno i žalosno začutimo, sa prekornim uzdahom priznamo pokolenju zbunjenost i slabost, celom kolenu nesposobnost i nedostojnost, svom vremenu bezizrazan i prolazan prelaz i most u nešto drugačije, što neznamo što je i što će da bude, što nas ne interesuje, na što nemožemo, nismo i nećemo da svesno utičemo, nego samo puštamo neka se vrši volja pustoga dešavanja!...

Ah, loše će nas razumeti ko pomisli: potrebna je eto vika i razmetanje jugoslovensko, nema bogme ništa bez gruvanja u prsi, bez govora nabujalih i novinskih dopisa, loše gleda onaj koji samo u nadmetanju afekata vidi ishod i kraj, loše rasudjuju svi predlagači oštrije borbe i jačeg nastupanja jugoslovenskog nasuprot zanešenjacima druge vrste. Sasvim se o drugome nećemo radi! A to je: jačina Jugoslovenske Sokolske Ideje same po sebi i same u sebi, prvobitne snage njezine, vrednosti po suštini, bez obzira na okolinu i susjedstvo! O tome se radi!...

Prvo čistota, iskrenost i svežina same ideje, ono sigurno, toplo i pravo što od ljudskog srca stvara bedeme i gradove! I onda tek, bez kukavnog stida ili drske oholosti, jasno i otvoreno pokazati što se misli! Pokazati to onda jasno, mirno i otvoreno radom, delom, ponašanjem, rečju, i u opće načinima do kojih se prirodno dolazi!...

Ima ljudi kojima je Jugoslovenska Ideja, a osobito Jugoslovenska Sokolska Ideja, toliko savršena, prosta, jasna, kao jedan aksijom, i koji onda sa gospodstvom unutra a sa prezriviim smeškom spolja rade dalje svoj obični posao, proglašujući svakoga onoga koji Jugoslovensku Ideju neshvata, ne razume, nevidi ju ili se usteže od nje, jednostavno glupakom, slepcem, prostakom, do koga ili u opće nije stalo, jer je načelno loš, jer je nedostojan, ili najposle ako što vredi ima vre-

mena da se orazumi, da se prosveti, pa će već stići kuda treba, a Jugoslovenska Ideja, ona će već pobediti po sebi, jer je između svih dosadanjih t. z. vodećih ideja najbolja i najjača, pa zato treba mirno raditi samo svoj posao dalje i ne biti nervozan. A ima ljudi, kojima je Jugoslovenska Ideja, a osobito Jugoslovenska Sokolska Ideja, takodjer savršena, prosta i jasna kao dan, ali koji su nezadovoljni sa tim, koji su toliko oduševljeni i uzrujani, da hoće, da svi ostali prime i razumu ideju, vole ju, bore se za nju, rade, da smesta odbace i zgaze ideje strane i druge, a ako neće milom, onda da to bude silom, naprečac, u otvorenoj i odlučnoj borbi do rešenja krajnjeg, i da to ne vredi ništa ako su samo jedni zadojeni čistom mišlju, dok drugi lutaju po mraku...

Najveća je korist od onih, koji ne idu ni suviše levo ni suviše desno, nego koji idu pravo, koji idu neprestano pravo! A u jugoslovenskom sokolskom životu našem to nije teško, jer je zemljište odredjeno i ogradjeno, poznato je, osvetljeno je, i treba samo dužnosti da se ispunjavaju. obične, kadgoda sitne i male, ali uvek dužnosti samo, dužnosti sokolske i dužnosti jugoslovenske. Nekada, kada mi budemo potpuno kulturni i civilizovani, neće nam se kultura i civilizacija ni u čem drugom ni sastojati nego u ispunjavanju dužnosti, odredjenih, općih, običnih, prostih! Danas to može da bude sprovedeno jedino u našem Sokolstvu, kao u jednom delu, kao u jednoj školi i jednom vežbalištu celokupnog društvenog života našeg.

Govoreno je i pisano je o tome, ali nikada nije suviše da se naglasi, koliko je odlučno i važno, da u nas postoje uverenja jasna, i da mi ispunjavamo korektno i do kraja svoje dužnosti! Pa radilo se o programu za budućnost, radilo se o bilanci akcije za tri prošle godine, uvek je to i to jedino glavno i sve!

Treba braćo i Srbi i Hrvati i Slovenci a Jugoslovenski Sokoli, da pogledate u sebe unutra, tamo dobro da razmotrite, da vidite kako to stoji, što je čisto, što vredi, je li sigurna i je li zdrava misao i uverenje, je li po delu i po ispunjavanju dužnosti ta misao sveža i živa, možete li za nju da jamčite, možete li na nju da se oslonite! Jer nema sofisterije i laži, pa da je najbrižljivije sakrivena, a da vas neće upropastiti! A ne odnosi se to samo na izabrane ili slučajne vodje

vaše sokolske, nego se to tiče danas svakog pa i najmanjeg i najneznatnijeg brata našeg!

Sa sigurnim, jakim i zdravim opstankom čvrsto je vezana naša sposobnost za dalji razvoj, za napredovanje, za našu budućnost. Koliko smo mi još strašno na početku početka stvaranja osnova za veliko delo naše buduće, koliko! Šta bi bilo od velikih zadaća naših sutra kada bi danas bili lažni!

Vežbati i jačati mora se telo i mišice, ali još više vežbati i jačati treba danas dušu i srce, da to ostane plemenito, lepo, prosvećeno, da se sačuva od propasti i slabosti, da se odbrani od neprijatelja sa svih strana!

Kada danas o Jugoslovenstvu govorimo mi moramo da se naprežemo, da činimo napore, da mnogo dokažemo, da apelujemo na svest i na savest. Možda da nije potrebno baš toliko truda, jer događaje vodi božanska logika i Jugoslovenstvo postiže dan za danom napretke, i sve je svetlije, sve je lepše, i sve je jače. Možda da nije potrebno, ali je još teško i nejasno vreme pa neprestano čujemo unutrašnji poziv da se za Jugoslovenstvo brinemo, da radimo za njega, da se borimo, da ne mirujemo i da nikada ne odustajemo. A sasvim nam je pri tome jasno da će naskoro doći vreme kada to sve neće biti potrebno, kada će Jugoslovenstvo i slepi čak i gluhi uzeti kao nešto prosto, logično, prirodno, opšte i svoje, i kada će već izabrani duhovi i velike duše da sa kristalisanog Jugoslovenstva polete kao sa odmarališta još dalje i još više!

Jugoslovensko Sokolstvo nosi zastavu Jugoslovenstva i Jugoslovenskog Idealizma! Braćo za tom i za takovom zastavom mi koračamo napred. I Hrvati i Slovenci i Srbi a Jugoslovenski Sokoli pogledajte u sebe unutra, da vidite kako to stoji, i što je čisto, što vredi i što je sigurno! Onda slobodno birajte vašu četvrtu i krećite za zastavom bez bojazni!

Dr. Laza Popović

Otvoreno pismo br. zagrebačkom sokolskom društvu I. Bogovićeve ulica.

Ja sam video i bio sam u dosta sokolskih društava naših, pa mogu da kažem, da tako jedno dobro i odlično društvo sokolsko, kao što je vaše, nisam našao. Ne kažem vam to kao

lasku i ljubaznu učtivost, nego je to istina, pa za to treba da je saznate i vi, i svi drugi.

Znam da valjanost vašeg društva počiva na istrajnosti, energiji i divnom pregalaštvu velikog broja vaših prehodnika, vaših časnika i vaših članova. Sokolski uspeh je uvek bio rad, rad i ništa drugo, napor, trud i žrtve. Vaše društvo najviše radi i najbolje radi, zato je od sviju najbolje.

Vaše je društvo jedno važno društvo, ono je jugoslovensko, i ono je zaista tako, jer mora i da bude tako, tu u Zagrebu, istaknuto na očima svima, i kolevki kulturnoga Jugoslovenstva. Upravo vaše je društvo toliko važno, da od njega u ovim krajevima zavisi celokupno Jugoslovensko Sokolstvo. Vaše društvo ide ispred sviju.

Ja verujem u napredak i sigurnu budućnost vašeg društva. Garancije za to su mi vrline vaše, hrabrost i junaštvo, vaša oduševljenost, vaš idealizam. Ne treba da vas uspesi što ih dan za danom postižete zaustave u marljivosti i samopregorenju. Izabrani kako jeste vi šta više morate energično i neumorno da se laćate zadaća i većih i novih.

Celi vaš pokret treba da se raširi, da bude ogroman, da se prokljuvi iz malog toplog gnjezda vašeg u Bogovićevoj ulici. To se dabogme odnosi i na idejno, i na prosvetno, i na tehničko polje vašeg poduzimanja. U opće vi morate ići za ciljevima pravim. A ti su i veliki.

Ma koliko da je cinična i bezdušna okolina u kojoj moramo da živimo, i nasuprot svima teškim prilikama što naokolo vladaju, meni nije zazor ni sramota da vam javno i otvoreno kažem moje mišljenje u dogledu daljeg vašeg rada.

Držim da je najglavnije, najpotrebnije i najneodložnije, da podignete ovde u Zagrebu, svoj veliki Jugoslovenski Sokolski Dom. Vi možete i bez toga opstati i svugde je Jugoslovenski Sokolski Dom gde kuca i bije plemenito i junačko jugoslovensko sokolsko srce. Vi možete opstati i bez novoga sokolskoga doma. Ali bez njega ne možete ići za ciljevima pravim. A ti su veliki.

Poznajem teškoće ovoga posla vašeg ako ga preuzmete. Znam da su možda toliko velike, da su neizmerne. Pa ipak moram ovo da kažem: ja znam grupe ljudi u našoj državi „gde je mutno vreme, težak opći položaj, unutrašnja slabost,

oborena valuta, mrtav saobraćaj, zarazni nerad, loš kredit, i t. d.", pa te grupe ljudi rade svoje poslove, čak ogromne i velike poslove, trezno, mudro, i s velikim uspehom. Dakle uz tvrd rad može da bude uspeha. Neko će da primeti: to su banke i milijonari, poratni dembeli, bez skrupule i morala. Lepo! Ako neki imaju na pretek para i pomoću toga mogu što god hoće, vi imate morala, vi imate čestitosti, vi imate mladosti, vi imate verovanja. A to вреди više od svih para.

Ako uz visoka etička svojstva vaša nasrnate u posao jednim naletom i jednom živošću, otvorenom smelošću ljudi što ne rade za čast, slavu i korist ličnu, već ste pobedili. Teškoće nema smisla potcenjivati, ali su teškoće za to tu, da se savladaju. Šta mislite šta bi više vredilo: ili da vam neko pokloni sve, ili da otmete i pobedite istrajnošću, ubedjenjem i trudom.

Srećom je ovde sva teorija zališna i može da se baci u trnje. Radi se o tome: da vi istaknete pred sobom jedan veliki cilj, da ga jasno uočite, da ga zavolite, i da njemu podjete. To je odlučno. Treba imati srca pre svega.

U ostalom do ideje novog sokolskog doma nije za vas nijednoga teško doći. Treba samo ma koga dana doći na vaše vežbalište. Kako je to sve žalosno, malo, mračno, nezdravo, skućeno. I k tome vaši silni članovi, članice, naraštaj, podmladak, deca. Ako boga znate pa vi na tome vežbalištu ne možete ni opstati, i da ste najmanje i najneznatnije društvo, vi se tu morate ugušiti.

Sve možete postići samo ako razumno postupate. Zamislite da je to jedna velika bitka i vi imate da se borite. Treba upotrebiti sve načine borbe, i navalu i odmore, i brze juriše i zaobilaženja, udarce u prsa i skrivanja. Ali ići jednom cilju i povinovati se jednom planu, podeliti uloge, organizovati spremu.

Nije moje da o svemu detaljno govorim. Sve će te vi to bolje i savesnije i mudrije učiniti i izvesti. Što mogu još to je da vam se ponudim kao radenik ili kao borac ako me primite. I da vam na kraju ponovo kažem:

braćo i sestre, najglavnije je, najpotrebnije i najneodložnije da ovde u Zagrebu podignete svoj svetli, veliki i lepi Jugoslovenski Sokolski Dom,

i u to ime zdravo, vaš stari brat *Popović*

Savez češkoslovenskega-jugoslovenskega Sokolstva.

Dne 16. decembra 1921. se je vršila v Pragi seja Saveza češkoslovenskega-jugoslovenskega Sokolstva. Seje so se udeležili br. Dr. Scheiner, Dr. Vaniček, Štěpanek, Dr. Heller, Mašek, Dr. Ravnihar, Dr. Car, Dr. Murnik, Dr. Popović Laza in Dr. Fux. Po odobritvi zapisnika zadnje seje so podali zastopniki jugoslovenskega Sokolstva poročilo o pripravah za I. jugoslovski vsesokolski zlet v Ljubljani, ki je bilo odobreno. Isto tako se je razpravljalo o mednarodnih tekmah ki se vrše istočasno v Ljubljani; tu so se določile nekatere važnejše zadeve.

V nadaljnjem razgovoru se je sklenilo, da se vrši leta 1925. v Pragi I. Vseslovanski sokolski zlet in leta 1926. pohod Sokolstva v bojni opravi na Kosovo Polje. Oba predloga sta bila z velikim odobravanjem sprejeta.

V Savez češkoslovenskega-jugoslovenskega Sokolstva je bil sprejet Savez češkoslovenskega Sokolstva v Ameriki. Sklenjeno je bilo, da se predsedstvu poveri, da stopi v stik z Poljaki in Bolgari v svrhu ustanovitve slovanske zveze na podlagi sokolskega programa. V Pragi se ustanovi visoka sokolska šola ter se poveri br. Dr. Vaničeku, da izdela program te šole. Končno je bila sprejeta še sledeča resolucija:

Sokolska društva, katerekoli slovanske narodnosti, ki se ustanove v območju ČOS i JSS morajo pristopiti k oni teh dveh sokolskih organizacij, v katere območju delujejo, ako tega ne store, ali ako ne bodo sprejeta, se jih smatra kot neorganizirane.

Po razpravi o nekaterih podrobnostih je bila seja zaključena.

Češko Sokolstvo.

V soboto in nedeljo dne 17. in 18. decembra 1921. se je vršila v Pragi seja odbora ČOS, katere se so udeležili zastopniki vseh 53 žup. Seje so se udeležili tudi zastopniki Jugoslovenskega Sokolskega Saveza br. Ravnihar, Dr. Murnik, Dr. Car in Dr. Fux, ki so bili navdušeno pozdravljeni.

Pri seji v soboto se je razpravljalo o udeležbi ČOS na zletu Sokolstva v Ameriki in o nekaterih drugih notranjih zadevah češkega Sokolstva. Pri seji v nedeljo je bilo predvsem sklenjeno, da se izroči br. Masariku medalja ČOS za posebne zasluge, ki si jih je pridobil za Sokolstvo. Sokolsko društvo v Parizu je bilo sprejeto v zaščito ČOS v dokaz zahvale za veliko junaštvo njegovih članov, ki so ga izkazali med vojno. Po obsežnem referatu blagajnika so bili odobreni računski zaključki za leta 1914.—1920. Leta 1922. se priredi večji sokolski zlet v Moravski Ostravi, leta 1923. medzletne tekme v Pragi. Poročilo br. Štěpanka o vsesokolskem zletu v Ljubljani leta 1922. je bilo sprejeto z velikim navdušenjem, nakar je br. starosta Dr. Ravnihar še ponovno povabil na naš zlet.

Nato je bila odobrena predloga spremembe kroja za naraščaj (moški in ženski). Glede udeležbe žen pri slavnostnih obhodih je bilo naročeno predsedstvu, da izdela v to svrho točne posebne predpise zlasti glede kroja.

Daljše poročilo je podal br. Beranek o načrtih za Tyršev dom, kateri bode stal do 14 milijonov kron, v katerem bode pa tudi osredotočeno vse življenje češkega Sokolstva.

Največ pozornosti je bilo posvečeno razpravi o enotnem članstvu ter je bil sprejet predlog poročevalca br. Štěpanka, da se uvede enotno članstvo in obvezna telovadba za vse člane do 26. leta ter obvezno udeležbo pri gotovih vajah do 36. leta. Dalje je bilo sprejeto še več načelnih sklepov glede udeležbe Sokolov pri športnih tekmah, o sokolskih zabavah i. t. d. Seja je trajala od 9. ure dopoldne do 19., nakar so se vsi zastopniki podali k sestanku na Žofin, ki se je razvil v krasen Slovanski večer Sokolstva.

Др. Р. Ф.

Др. Јиндрих Ваничек.

Родио се неколико мјесеци иза Шајнера, 1. јануара 1862. у Прагу на Храчанима, јер му је отац био чиновник на краљевском двору. Мали Јиндра провео је своје основно школовање у жупној школи св. Вида, а гимназиско на малостранској гимназији.

Посветио се праву, па је након завршених студија и судске праксе, почео одвјетничку каријеру као конципијента код Дра. Новотнија на Краљ. Виноградима, касније је водио дуг низ година писарну Дра. Новака потпуно самостално, а год. 1910. отворио је властиту писарну, коју је водио до преврата 1918. Тада је био позван у војно министарство, да преузме водство културно-просвјетног одјела тога министарства.

Још за гимназијских дана одушевио се Ваничек за Соколство, коме је заједно са братом Карлом посветио сав свој живот. Прве темеље гимнастике научио је у нижој гимназији код учитеља гимнастике Др. К. Шварца, а касније је ступио у Смиховско соколско друштво, где је иза матуре примљен у предњачки збор.

Прве године свога соколовања посветио је Јиндра Ваничек свом личном васпитању па је већ онда гледао на Соколство са вишег и ширег гледишта, учвршћивао се у соколској идеји, и кад је дошло доба тјешњег спајања Чешког Соколства у „Чешку Обец Соколску“ био је Др. Јиндрих Ваничек потпуно израђен и зрио соко у свом назирању и раду. У осамдесетим годинама био је његов рад у вјежбаоници најјачи успевши се до високе савршености. Године 1888. био је изабран начелником у Смиховском Соколу, а годину дана иза тога преузео је водство „Средочешке жупе“.

Године 1889. било је повјерено Ваничеку водство првог одјелења на међународном натјечању у Паризу, гдје је добило то одјелење треће мјесто.

Године 1891. био је изабран начелником Прашког Сокола наступивши тако Тиршово мјесто. Одмах затим изабран је начелником Ч. О. С. и кад је био год. 1908. основан „Савез Славенског Соколства“ добио је Ваничек водеће начелничко мјесто. Енергично се латио водства Соколства и испунио све наде, које су се од њега очекивале. Сав развој Соколства за последњих двадесет година је тако уско везан са Ваничком, као прве године Соколства с Тиршом. Као врховни вођа Соколства позван је Ваничек прије свију, да се стара и да ради за развој соколске гимнастике на темељу Тиршовог система.

Успјеси чешких сокола на међународним натјечањима великим дијелом падају у заслугу Ваничкову. Привикава их стално на снажнији рад и савјесније вршење дужности, приправља натјечатеље најбрижније и тако осигурава вазда ванредно частан успјех а и побједу. Првенство на међународном натјечању у Прагу 1908, II. на тешком луксенбуршком натјечању г. 1909., првенство на натјечању за сребрни штит у Лондону 1910. и првенство у Турину 1911. и све те велике успјехе ваља приписати великим дијелом напорном раду Ваничка.

Осим тога треба да се истакне осим практичнога и његов теоријски рад. У соколским листовима и споменицама написао је много стручних расправа, критика и биљежака. Засебно су изашли његови радови накладом „Прашког Сокола“: *O rohovani (boks) a sermu holi dlouhu (baton)* „O sermu šavli“, „O sermu holi krátkou“, „Výklad cvičení pořadových dle povelů přijatých cvičitelským sborem Č. O. S.“, и заједно са др. Ворелом: „Sbirka příkladu cvičeníh prostých“.

Ваничек слави шездесетгодишњицу, једнако као и Шајнер, здрав, снажан и чврст у раду међу соколском дружином. Из дубине наше душе желимо, да води јуначке славенске соколске чете здрав и чио још много и много година!

Чешкословачко Соколство.

Брат Јозеф Кавалир, уредник прашкога „Сокола“ заменик старосте прашкога „Сокола“ и један од најбољих и најплеменитијих преставника Чешкословенскога Соколства, брат и друг Југословена по осећају и мислима — умро је у Прагу. Нека му је вечна успомена у великој славенској породици, за коју је он радио као: Чехословак, Славен и Човек.

Узакоњење телеснога образовања у Чехословачкој. За узакоњење телеснога образовања у републици Чехословачкој, израђен је опширан и стручан нацрт закона, који је предан парламенту на претрес и одобрење. Нацрт је израдио саветујући збор, који је на основу закључка парламента био састављен из представника: министарства народне обране, просвјете и социјалне скрби, преставника Ч. О. С., радничкога теловежбенога Савеза, разних спортских удружења, пред-

ставника високих школа и сталешко-просветних организација, за израду закона било је предлога са више страна, а као основ узет је меморандум Ч. О. С. поднет парламенту после ослобођења.

Нацрт закона садржи ове главне предлоге: „Сви грађани републике дужни су подврћи се телесном образовању од шесте до двадесет и четврте године код мушких, а код женских до осамнајсте године, дотично удаје. Телесно образовање школске младежи поверава се школама (учитељима) а ваншколске младежи државним и осталим установама, које се баве телесним образовањем, а од државе су као такве признате. Телесно образовање имаде да се проведе у свим школама без обзира на пол, веру и народност“. Смер телесног образовања одређују министарства: просвете, војске и здравља уз сарадњу саветујућега збора. Систем је соколски т. ј. Тиршов. О телесном образовању свакога појединца води управа завода и друштва извештај, који се сматра јавним листом. Општински уред води извештај свих особа, које спадају под закон телесног образовања. Држава ће се бринути о потребном броју учитељства за телесно образовање, а у ту сврху држава ће подићи високу школу за телесно образовање т. ј. Тиршов Завод. Свака је општина дужна, постарати се за место где ће се провађати телесно образовање. Друштва, која се баве телесним образовањем ослобођена су давања пореза у ту сврху. Ко се клони телесног образовања, биће законима строго кажњен. За провађање закона предлаже се уврстити у државне прорачуне 1922—30. г. 30 милиона чехословачких круна. Закон ступа на снагу закључком парламента, а у целости има бити проведен до године 1930.“ И тако иницијативом и жилавим радом Соколства, ступа братска република овим законом у ред оних културних држава, које након страшног рата, обнову народа и расе гледају у узгајању човека у три правца: моралном, душевном и телесном, јер само то троје заједно даје целог човека, способна да живи и да се развија за себе, а од себе за целину т. ј. народ (државу).

Нова соколска књига брата Др. Е. Халупниа. Познати знаменити соколски писац бр. Др. Е. Халупни из Табора, члан просветног одељења Ч. О. С. покрај ранијих радова као што су: „Соколство и социјализам“ и „Соколство и скаутизам“ написао је као IV. свеску „Тиршова Зборника“, брошуру: „Први ствараоци народног програма Јунгмани, Хавличек, Тирш и Масарик“. Брат Халупни спада у ред оних соколских писаца који на основу знаменитих студија претресају најважнија питања с којима Соколство директно или индиректно долази у додир, преко чега Соколство не смије да пређе, ако не ће да се сукоби са временом и културом, које садашњост донаша, а будућност има да оствари. За препоруку је сваком члану Соколства ова и остале његове књиге, а нарочито оној браћи и сестрама, који стоје на становишту да је Соколство — гимнастичка установа — којој не треба ни душе ни морала.

Просветна школа Чешке Обец Соколске. Од дана ослобођења Чехослов. Соколство настоји, да унутрашњим просвећивањем чланства у

свима правцима јавнога и соколскога живота тако узгоји чланство, да оно постане чврсто и непоколебиво, према свима приликама и покретима које донаша данашње време. У ту сврху имаду да служе просветне школе: друштва, жупа и Савеза. На челу тих школа јесу просветна одељења које води васпитач друштва, жупе и Савеза. Осим овога, мора сваки придошли члан да прође идејну школу и да с њом буде спреман да ступи у Соколство. Овако браћа на северу раде, који имаду соколску традицију и израђену идеологију и где је садашњи рад само наставак пређашњег. Нека би нашем Савезу ово била поука, на који се начин изграђује Соколство, нарочито наше, које је у почетку развоја и новог живота.

Таква школа држала се од 18—24. јула на којој је било присутно 138 учесника. Брат Ј. Пеликан предавао је: „Соколство у данашње доба“. Брат Новак: „Просветни рад жупа“. Брат Јан Хилер: „Педагогијско васпитање у Соколству“. Брат Хлумски: „Грађанско васпитање“. Брат Др. Клима: „Лечење ваздухом и водом“. Брат Др. Масак: „Здравствена организација унутар Соколства“. Брат Др. Буковски: „Никотин и алкохолизам“. Сестра Стиблова: „Васпитање нараштаја“. Брат Томан: „Соколски скаутизам“. Брат Новак: „Организација васпитања нараштаја“. Брат Др. Халупни: „Практично вежбање скаутизма и о Хавличку као једном од главних бораца ослобођења“. Брат Пехлат: „Тиршов систем“. Осим предавања били су разговори о просветном раду Соколства у Словачкој, о утицају природе на васпитање, предавање брата Степанка о соколским радницима у Југославији, прегледавање Тиршове собе, складишта Ч. О. С. и т. д.

Збор соколских редактора. 5. новембра одржао се у Прагу збор соколских редактора Ч. О. С. жупских и друштвених листова. Примљен је важан закључак, који се има доставити председништву Ч. О. С. да се „Соколски Весник“ издаје седмично. До сада издаје се Соколски Весник у 35.000; Cvičitelj (предњак) 15.000; Cvičitelka (предњачица) 10.000; Skrivanek (Шева) 15.000; Besed dorostu (Ријечи нараштају) 12.000 примерака.

Светски конгрес Братства и Соколство. Приликом одржања светскога конгреса Братства у Прагу, коме је председавао брат Др. Јозеф Шајнер, предавао је Швицар В. Томас (евангелички свештеник из Женева) који је међу осталим рекао ово: „Завидимо Вама (Чесима) на Масарику и Соколству“.

Стање чехословачкога Соколства. Концем године 1920. било је удружено 327.799 чланова у Ч. О. С. Од тога је 69% мушких и 31% женских. Овај број током године 1921. знатно је порастао, те се целокупан број удруженога чланства у Ч. О. С. без нараштаја може да броји преко 380.000.

Скриванек (шева). Јесте лист, кога издаје Ч. О. С. као месечник за чехословачку младеж соколску. Лист уређује књижевник и соколски радник Јарослав Најман. Број 4—5 донаша слику и живот

знаменитогаческогасликараиСоколаЈозефаМанеса, који је први израдио соколски барјак и гесло: „Јачајмо се“. Разни дечји писци уврстили су такве чланке и преводе, који могу да развеселе дечју душу и њихов живот. Да би се код деце реално провела мисао славенвенске узајамности брат Најман пише чланак: „Темељи славенске узајамности“. За доказ идеје узајамности пише брат Јан Пород чланак „Србохрвати“ у коме изнаша чланак потписаногача, као сличност и јединственост језика. Лист је чисто идејни, те је за децу веома приступачан. Браћи и сестрама које се баве образовањем нараштаја у нашим друштвима, добро би дошао овај лист за упуту како треба да се нараштај образује, јер код нас конзервативношћу које влада у Соколству, овако мишљење није могло добити своје место.

Нова издања Ческе Обец Соколске. Накладом Ч. О. С. изашле су ове књиге: а) Успомени Карла Хавличка Боровскогача, од Р. В. Новака као 11 свеска соколске просвете. Књига садржи живот и рад једногача од првих твораца ческогача препорода, песника, новинара и политичара, Карла Хавличка Боровскогача, когача је Чехословачко Соколство прославило 31. октобра о. г. Књига је намењена Соколству као приручна књига за прославу и успомену.

Књига се завршује с позивом Соколству: „Да настоји осећати и живети његовом мишљу, и живити и радити по његовим упутама, свесно, поштено и искрено у служби народа“. б) Вежбе на разбоју у сликама од Антонина Лукеша. Књига садржи 102 слике разних вежби на разбоју, које су означене бројевима почетногача и завршногача става. Испод слика описане су вежбе тако, да сваки наш члан уз мало знања ческогача језика може према њој радити. У мањкавости оваких стручних књига у нашој соколској литератури, ова књига може надомјестити таку мањкавост у нашој литератури.

Душан М. Богуновић

SOKOLSTVO

ZAPISNIK

odborove seje Jug. Sok. Saveza dne 10. dec. 1921. v Ljubljani.

Predseduje: starosta br. dr. Vlad. Ravnihar. Navzoči: dr. Čar, Gangl, dr. Fux, dr. Murnik, Kajzelj, Dončević, Vojinović, Kučec, Bajzelj, M. rolt, Švajgar, Kostnapfel, Cigojeva, Miodragović, Janjanin, Jazbec, Petrovič, Mešek, Vidmar, Sajović, dr. Vašič, Šlajpah, Haller.

Br. starosta otvori ob 9:30 sejo, konstatuje sklepčnost in pozdravi navzoče. Zaradi zaposlenosti br. načelnika odredi, da poroča najprej ta. Br. načelnik dr. Murnik poroča: Glavna dela tehničnega odbora obstoje v pripravi za vsesokolski zlet. — Telovadišče je določeno, prostora bo za 500 telovadcev in bo imelo tri vhode, poleg katerih bodo oblačilnice za telovadce in telovadke. Vaje za skupne nastope Sokolstva so sestav-

ljene, treba še sestaviti vaje za vojaštvo, in sicer vaje s puškami, tekme vojaškega značaja in nastop vzornega bataljona v redovnih vajah. — Ker so vaje objavljene po raznih številkah dveh listov z mnogimi popravki, jih bo treba izdati v posebni knjižici v slovenščini in srbohrvaščini. Tudi tekmovalne vaje in navodila za tekmovalce in sodnike izidejo čimprej v srbohrvaščini. — Kot tekmovalne vaje za prvenstvo Jug. Sok. Saveza so določene vaje za mednarodno tekmo. Kot tekmovalne proste vaje, ki so že predstavljene na francosko in odposlane mednarodni zvezi so določene naše vaje.

Tekma za prvenstvo se bo vršila že 3. in 4. junija in bo obenem izbirna tekma za jugoslov. vrsto pri mednarodni tekmi. Ta vrsta se bo nato pripravljala še dva meseca v Ljubljani za mednarodno tekmo. — Proste vaje so bile predelane z zastopniki 13 žup, vrhutega gre odslej br. Prelovec kot potovalni prednjak od župe do župe, da pouči načelnike o pravilni vadbi prostih vaj. Vršili se bodo pa tudi še župni tečaji, pri katerih se bode predelala telovadna tvarina za zlet. Priglasijo, ki prihajajo, so zadovoljivi, po teh skjepatih, bo nastopilo 4800 telovadcev, 3300 telovadk. Seveda so pa te številke precej visoke in bomo zadovoljni tudi z manjšim številom dobrih telovadcev. S Češkega se pričakuje 1000 telovadcev in 600 telovadk. ČOS je poslala v Ljubljano svojega zastopnika br. Havela in s. Malo, da točno proučita vaje za zlet. List „Vestnik“ T. O. je izhajal letos kot priloga „Glasnika“. Izkazalo se je, da je to nepraktično, zato se je pošiljal list posebej in v bodoče naj izhaja kot samostojen list. Izkazalo se je pa tudi, da je list premajhen, ker je izšel na 32 straneh več nego mu je bilo določeno od začetka. Prihodnje leto bo potreba glede na zlet še večja, zato namerava T. O. izdajati list na 20 straneh za številko, naročnina se bo zaradi tega zvišala na 40 K. Ker so pa navadno prednjaki, ki jim je list namenjen, najmanj premožni, zato naj bi društva naročila za vaditelje in vaditeljice list, obenem naj bi ga širila društva med ostalim članstvom, da ne bo list pasiven. Br. Jazbec predlaga naj bi se v listu bolj štedilo s prostorom.

Br. Vojinovič vpraša ali izidejo zletne vaje v posebni brošuri?

Br. Murnik izjavi, da se brošura že pripravlja za tisk in bo izšla v slovenščini in srbohrvaščini. Ali naj izide tudi v cirilici? Sklene se, da je ni treba izdajati v cirilici.

Nato sledi daljša debata glede lista Vestnik T. O., kdo naj ga naroči ter kako in kaj naj piše. V debati predlaga br. Janjanin, da naj T. O. izda za seljačka društva posebne lahke vaje, s katerimi naj nastopijo na vsesokolskem zletu. Taka društva delujejo v zagrebški župi in vadijo le ob nedeljah in svetkih, zato ni mogoče, da bi se priučili člani takim vajam kakor v onih društvih, kjer se redno telovadi po dvakrat ali trikrat tedensko.

Br. Janjanin predlaga, da naj bo Vestnik T. O. samostojen in popolnoma strokovno-tehnični list, ker Sokolski Glasnik služi edino le kot idejni list.

Sklepi: 1. Vestnik T. O. bodi v prihodnje samostojen strokovno-tehniški list; 2. vsak prednjak in vsaka prednjačica mora biti naročena

na Vestnik T. O., vrhu tega mora imeti vsako društvo še dva izvoda za knjižnico; 3. društva naj potom agitacije skrbijo za čimvečjo naročbo na list.

Glede predloga br. Janjanina izjavi br. Murnik, da T. O. ne more izdati lažjih vaj, ker bi potem nekatera društva, ki niso dosti agilna vadile raje lažje vaje. Za seljačka društva naj sestavi župa primerne vaje in ta društva nastopijo na zletu s temi vajami kot s posebno župno točko. Isto velja tudi za Ruse-begunce, ki ponekod samostojno vadijo.

Tajniško poročilo. Br. tajnik dr. Fux poroča: Položaj našega Sokolstva je v splošnem zadovoljiv, čuti se pa pomanjkanje dobrih sokolskih delavcev v nekaterih župah. Na savezno starešinstvo dohajajo različne prošnje za podpore, ker smatrajo mnoga društva Savez kot institucijo, ki naj deli podpore, ne pomislijo pa niti tega, da je mnogo društev, ki niti dolžnega poreza ne plačajo. Taka društva ne umevajo namena, ki ga ima Savez. — Zagrebški spor še vedno ni končan, razsodišče in župa sta storila svoje dolžnosti. Starešinstvo bo sicer še nekoliko počakalo, da se zadeva izčisti sama, v nasprotnem slučaju pa bo prisiljeno z energično potezo napraviti konec temu žalostnemu pojavu v Sokolstvu. — Starešinstvo je uredilo razdelitev žup Beograd in Vel. Bečkerek in sicer tako, da spadata društvu Vršac in Bela Crkva k župi Vel. Bečkerek, Kovin in Pančevo pa k Beogradu. — Savezna, župna in društvena pravila so izdelana in predložena ministarstvu v odobrenje. — Z ozirom na veliko bedo, v kateri živijo ruski begunci in z ozirom na veliko lakoto v Rusiji je starešinstvo pozvalo Sokolstvo, da pomaga tem revežem. Poziv ni našel primernega odmeva med Sokolstvom, to pa menda zaradi tega, ker društveni funkcionarji ne vršijo svojih dolžnosti. — Isto velja glede Jugosl. Sokol. Matice. Nujno potrebujemo raznih knjig in navodil v idejni in tehniški stroki, zato naj bi skrbela Matica, ker starešinstvo ne razpolaga s potrebnim kapitalom za založbo knjig. Po sedanjih prijavah pa kaže, da je tudi v tem pogledu premalo zanimanja za to velevažno ustanovo. — Na pritožbo nekaterih društev je izvršilo starešinstvo revizijo pri založniku sokol. potrebščin br. Palčiču v Zagrebu. Revizija je izkazala, da so bile pritožbe neutemeljene. — Stojimo pred veliko in težko nalogo, ki nas čaka v prihodnjem letu. Treba bo napeti vse sile, da se naš l. zlet izvrši dostojno in častno. Pri tem pa mora vse Sokolstvo sodelovati in ne odlašati dela na zadnji trenutek. Le s pomočjo društev in žup bo mogoče izvesti zlet v redu. Posamezni odseki, ki pripravljajo zlet že dobro delujejo. Glede vabila drugih narodnosti se bo sklepalo v sporazumu z br. Čehi v Pragi prihodnji teden. — Zletni odbor izdaja za časa zletnih priprav poseben list „Sletski Vestnik“, ki ga naj članstvo v propagandne svrhe širi. Zemljišče za zletišče je pripravljeno in nakupljeno. — Načrti za razglednice in znamke so odobreni, načrti za lepak in zletni znak so vposlani, pa še ne odločeni. Župe naj z vso energijo stopijo na delo, da pripravijo svoje članstvo tehnično in idejno na zlet, zakaj le od tega odvisi uspeh zleta.

K poročilu br. tajnika izjavlja br. Jazbec, da se je s Sokolskim društvom Zagreb Wilsonov trg postopalo preveč obzirno. Društvo bi se moralo izključiti takoj, ko se ni pokoravalo odredbam župe in Saveza. Enako bo treba postopati tudi z nekaterimi društvi v župi Rijeka, ki tudi ne pojmujejo velikega pomena našega ujedinjenja in stremijo za separatističnimi težnjami.

Br. Janjanin pojasni, da je zagrebška župa vedno zastopala stališče poravnave in bratskega sporazuma in da zato ni bilo nikdar za izključitev, da se ji ne bi moglo očitati, da je ona povzročila razcepitev in ustanovitev zopetnih plemenskih sokolskih društev.

Načelnik statističnega odseka br. V. Švajgar poroča, da šteje Savez 381 društev, ki pa žal niso poslala statističnih podatkov, zato je tudi statistika v koledarju za l. 1922. nepopolna. Dne 15. decembra bo odsek razposlal nove statistične pole za letošnjo statistiko, zastopniki žup naj vplivajo na svoja društva, da dobi Savez vsaj za letos točne podatke. Da bo delo lažje, predlaga, da ustanovi vsaka župa svoje statistično odelenje ter naj skrbi za župno statistiko in za podatke za Savezno statistiko.

Predlog se sprejme.

Ker teritorij žup v Srbiji še ni točno določen, naj se premeste nekatera društva iz župe Zaječar v župo Kragujevac. Ta župa pa naj se potem deli na dve župi, in sicer Kragujevac in Kraljevo, kar bo za nekatera društva, ki so jako oddaljena od župnih centrov in imajo slabe zveze, velike važnosti.

Predlog poročevalca se sprejme.

Isti poroča za železničarski odsek in prosi župne delegate, da vsaka župa imenuje svojega poverjenika za železniški odsek, vsako društvo pa imej svojega potovalnega referenta. Ti naj bodo v vednem stiku s saveznim železniškim odsekom, ker le na ta način bo mogoče urediti brezhibni promet za časa vsesokolskega zleta.

Isti poroča, da se je dosedaj priglasilo šele 250 članov za Sokolsko Matico in sicer iz 16 društev, kar je dokaz, da se društva premalo zavedajo velike važnosti, ki jo ima Matica za Sokolstvo.

Br. Jazbec predlaga, da statistični odsek izpremeni nekatera župna teritorija in uredi župne meje po komunikacijskih in ekonomskih prilikah, pri tem pa naj se ozira na meje novo osnovanih državnih oblasti. Tako naj se osnuje za Karlovac in okolico nova Karlovska župa. Nadalje utemeljuje važnost župe Rijeka za iredento ter omeni, da je društvo v Otočacu razvilo 6. novembra hrvatski Sokolski prapor. Gospić pa ne sprejema članov, ki so pravoslavne vere.

Br. Vojinović je mnenja, da zadostujeta za južno Srbijo dve župi v Skoplju in Bitolju, drugih naj se ne ustanavlja, ker ta čas še ni potreba za to. Tudi v Kraljevu še ni potreba ustanavljati nove župe še manj pa v Požarevcu.

Br. Švajgar poroča, da poročila o udeležbi na zletu prihajajo prepočasi in da doslej še ni javilo 261 društev udeležbe.

Br. Vidmar opozarja, da se vselej obvesti župo, ako Savez kaj

zahteva direktno od društva, da bo župa točno obveščena. Prizna, da bo ob času zletnih priprav treba občevati z društvi preko župe, vendar pa naj se župe o tem obvesti.

Br. blagajnik Kajzelj poroča, da ima blagajna 12.122.76 Din. gotovine. Društva neredno plačujejo porez, ker do danes jih je vplačalo komaj $\frac{1}{5}$. Župni zastopniki naj se udeležijo društvenih občnih zborov in naj pri tej priliki opozarjajo društva, da store svojo dolžnost. Tudi uspeh ruske zbirke je neugoden, ker znaša do danes 783.45 Din. Župe dolgujejo še vedno prehranjevalne stroške tečajnikov 6266.72 Din. kar je žalostno izpričevalo za župe in dotične župne funkcionarje. Zletni proračun znaša 3.9:5.000 Din. dohodkov in 3.500.000 Din. izdatkov. Da bo lažje poslovanje za časa zleta, naj se vselej ločijo denarne pošiljate za Savez in one za zlet — Finančni odsek zletnega odbora je razposlal vsem društvom nabiralne pole za prostovoljne doneske za zlet. — Finančni odsek pa smatra za nujno potrebo, da se uvede garancijski sklad, ker bo sicer brez tega težko financirati in kriti ogromne izdatke za zlet. Za prvo silo je priskočil na pomoč sindikat bank, ki je dovolil zletnemu odboru 2 milijona Din. brezobrestnega posojila.

Br. tajnik dr. Fux izjavlja, da je treba finančno vprašanje zleta temeljito rešiti, če hočemo doseči ugoden potek zleta. Toplo priporoča, da se uvede garancijski sklad, v katerega naj bi prispeval vsak član in članica po 5 Din. V slučaju ugodnega uspeha, bi se garancijski fond vrnil društvu, če bi pa zlet izkazal primanjkljaj, bi se ta kril iz garancijskega fonda.

O tem predlogu se vname daljša debata, v katero posežejo br. dr. Car, Petrović, Miodragović, Kućec, Jazbec, Gangl, Vidmar, Haller, in Janjanin. Večina govornikov se izjavi za garancijski sklad, in br. Janjanin predlaga da bodi prispevek po 5 Din. obvezen za vsakega člana, kakor je obvezna članarina.

Končno se soglasno sklene: 1. garancijski sklad se ustanovi, 2. vsak član in vsaka članica plača v garancijski sklad 5 Dinara, 3. v slučaju ugodnega gmotnega uspeha pri zletu se vrne garancijski fond župam, v neugodnem slučaju se krije primanjkljaj iz garancijskega sklada, 4. garancijski sklad mora biti vplačan najkasneje do 15. marca 1922. l., 5. člani in članice, ki ne bi do tega termina plačali prispevka za garancijski sklad, naj se črtajo iz društva.

Br. Janjanin nasvetuje, da se ustanovijo pri vsaki župi finansijski pododbori, ki naj imajo skrb, da nabirajo prostovoljne prispevke pri denarnih zavodih, industrijskih podjetjih in privatnikih za zlet, skrbijo naj za redno vplačilo v garancijski fond in naj na društvenih občnih zboreh zainteresirajo članstvo za zlet in za zbiranje doneskov. Nato se razpravlja o vprašanju: Komu pripade čisti dohodek I. jugosl. sokol. zleta.

K točki se oglasi več govornikov, ki zastopajo različna mnenja, vendar se ponajveč izražajo, da odločaj o tem Savez. Končno se soglasno sprejme predlog: Čisti dohodek zleta naj pripade Savezu. Br. Vojnović vpraša ali so pravila kulturno-prosvetnega oddeljenja, priobčena v Sokol.

Glasniku veljavna za društva. Br. tajnik izjavi, da so veljavna, dokler ne izidejo druga.

Br. Janjanin predlaga da se med Savezom in Sokolskim Glasnikom obdrži vedna zveza in da se otvori v Sokol. Glasniku posebna zletna rubrika, kjer naj se priobčujejo propagandne novice o zletu. List naj prinaša slike iz zletišča, o stavbi zletišča, iz mesta Ljubljane, slike saveznih funkcionarjev itd. Vse te slike bode dobro služile tudi pozneje, če se izda o zletu spominski spis. Predlogi se sprejmejo in odstopijo zletnemu odboru.

Br. Sajovic predlaga, da razširi stanovanjski odsek svoj delokrug tudi na kraje, ki leže ob gorenjski železnici, ker bo v Ljubljani težko prenočiti toliko tujcev. Železniška zveza z Gorenjsko pa je ugodna in ne predraga. Sprejeto.

Br. Janjanin predlaga da odrejeni finančni župni pododbori bodejo ob enem tudi agitacijski pododbori, ki imajo skrbeti, da poseti zlet čimvečje število nečlanov in opozarja, da naj se za čas zleta izposluje tudi za nečlane, ki posetijo zlet, ugodnosti pri železniški vožnji in stanovanju. Isti predlaga, da se naprosi vojaška oblast, da bi pri zrakoplovnih vajah delalo vojaštvo reklamno za zlet s tem, da bi vsipalo iz zrakoplovov reklamne listke po celi domovini. Isti predlaga, da starešinstvo podvzame vse korake, da se zleta vdeleži tudi Nj. Vel. kralj Aleksander. Vsi predlogi sprejeti.

Br. starosta imenuje overovateljem zapisnika br. Gangla in Kajzelja ter zaključni sejo.

SOKOLSKA ŽUPA SPLIT

Sokolsko društvo u Klisu, koje se je raspršilo čim je buknuo svjetski rat pod pritiskom ondašnjih političkih prilika, ponovno se je okupilo i organiziralo. Na glavnoj sjednici 30. IX. pr. g. izabrana je ova uprava: Kalebić Bonifacij starješina, Negoda Josip zamjenik, Perković Ivan blagajnik i tajnik, Bubić Frano, Matić Josip, Boban Špiro, Boban Ivan, Perković Vicko, Ivičić Miho odbornici, Perković Šimun, Glavina Ante, Vučinović Andro, revizori računa, Bojić Mato, Boban Stepan, Radić Josip, Matulović Frano, Mihačević Ivan sokolski sud. Načelnika će naknadno izabrati.

Sokolsko društvo u Trogiru, na 13 godišnjicu svoga prvog istupa dne 30. IX. pr. g. priredilo je javnu vježbu sa ovim programom: I. Kolo sućelice (ženski i muški pomladak) II. Vježbe sa batinama (muški pomladak). III. Osječke proste vježbe (članstvo) IV. Vježbe sa zastavicama (ženski pomladak). V. Vježbe sa kopljima (muška djeca). VI. Vježbe na spravama (ručne, stol i konj, članstvo). VII. Skupine (članstvo, pomladak i djeca). VIII. Kolo (muški i ženski pomladak). Trogirsko je pučanstvo sa velikim interesom pratilo ovu vježbu, pak je društvo doživilo veliki moralan i materijalan uspjeh.

Sokolsko društvo Donja Kaštela, držalo je 11. IX. pr. g. javnu vježbu u Kaštel Starom sa ovim programom: 1. Vježbe oslobodj. i ujedinjenja (21 član). 2. Skupine na ljestvama (4 ljestve sa 12 vježbača). 3. Vježbe na ručama (odel od 7 vježbača). 4. Vježbe sa štapovima (muška djeca). 5. Vježbe

sa ukrašenim lukovima (ženska deca). 6. Proste vježbe složene od mjesnog prednjačkog zbora (12 članova). 7. Igre (muška i ženska djeca). Društvo je ovu vježbu opetovalo u Kaštel Kambelovcu dne 18. IX. pr. g.

Dne 9. X. pr. g. održan je okružni župski slet u Sinju. Sudjelovala su ova društva: Donja Kaštela, Jesenice, Klis, Omiš, Sinj, Solin, Split, Stobreč, Kaštel, Šućurac, Trogir i Vranjic. Učesnici iz Splita i ostalih mjesta praćeni vojnom muzikom krenuli su željeznicom u Sinj, te su na stanici bili dočekani od sinjskih sokolova, sokolica i pomlatka predvođeni od starešine brata Dr. P. Tripala. Brojno građanstvo izišlo je u susret gostima, te su gosti bili burno pozdravljeni. Starešina sinjskog Sokola brat Dr. Tripalo kao domaćin pozdravio je goste i zaželio im dobrodošlicu. Svrstala se velika povorka, te je predvođena župskim starješinstvom prošla kroz gradske ulice okićene zastavama i zelenilom, burno pozdravljena od sinjskog građanstva i okolišnog pučanstva. Vojna glazba iz Splita, sokolske glazbe iz Sinja i Vranjica udarale su narodne davorije. Pred općinskim domom pozdravio je goste upravitelj općine g. P. Bonetti. Odgovorio je župski starješina brat Dr. Vj. Lavš, opisao istorijat Sokolstva, njegovu borbu protiv dušmanima naše slobode i proti nenarodnih elemenata, istakao ciljeve Sokolstva u našoj narodnoj državi i pročitao je rezoluciju Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u Mariboru 1920. o stanovištu koje zauzima Sokolstvo prema vjerskom pitanju, po kojoj je utvrđeno, da organizacija sokolska nije profuvjerska niti bezvjerska. Povorka je zatim krenula pred sokolski dom, gdje se je razila. Po zajedničkom objedu u 2½ sata otpočela je javna vježba. Uz pratnju vojne glazbe iz Splita vježbale su se ove vježbe: 1. Proste vježbe batinama (muška djeca) 2. Vježbe ukrašenim obručima (ženska djeca). 3. Menuett (prednjačke pripravnice splitskog Sokola). 4. Vježbe na spravama (10 odjela članstva). 5. Proste vježbe (muški pomladaki). 6. Osječke proste vježbe (članstvo). 7. Vježba cvijetnim lukovima (ženski pomladak). 8. Vježbe devetorice (prednjački zbor splitskog Sokola). 9. Ritmičke proste vježbe (članice Split). Svega je vježbalo 400 članova svih društvenih skupina. Po svršenoj javnoj vježbi vojna glazba je pred općinskim Domom izvela promenadni koncert, a zatim su gosti otpraćeni nepreglednim mnoštvom građana uslijed živog klicanja domovini, kralju, Sokolstvu. Na željezničkoj stanici pozdravio je izletnike oduševljenim govorom potpukovnik Kosta Aćim. Vlak je krenuo pozdravljen živim paklicima.

klz.

U oči obljetnice rapalskog ugovora na 11./XI. pr. g. sazvalo je sokolsko društvo u Splitu izvanrednu prijavu kojoj su prisustvovali članovi i članice u velikom broju. Brat Dr. M. Buić držao je prigodno slovo, u kojem je prikazao značaj ove tužne obljetnice i pozvao članstvo, da se ne ogлуši vapaju naše sirotinje, koja stenje pod tuđim jarmom i da doprinese svoj obol Jugoslovenskoj Matici.

Sokolsko društvo u Splitu priredilo je 18. novembra o. g. „Slavensku Veče“ u počast 60-godišnjice Dr. Josefa Scheinera sa biranim programom i uz brojno sudjelovanje građanstva. Akademija je održana u prostorijama Sokolskog Doma uz blagohotno sudjelovanje užeg muškog zbora S. M. D.

Zvonimira, a njen je prihod namijenjen ruskim izbjeglicama. Akademiju je otvorio starješina Dr. Lavš pozdravivši sakupljene goste i ocrtaвши značenje ove proslave. Zatim je društveni načelnik Dr. M. Buić izrekao svoje predavanje: Dr. Scheiner, Sokolstvo i Slavenstvo, u kojemu je prikazao život odličnog prvaka čehoslovačkog Sokolstva, njegov organizatorski rad na polju Sokolstva i na razvoju slavenske uzajamnosti. „Zvonimir“ je otpjevao više slavenskih narodnih napjeva a ženski pomladak je izveo ritmičke vježbe, te su svi pobrali zaslužno priznanje. Ovom je zgodom po prvi put nastupila društvena fanfara odsviravši sveslavensku koračnicu usred oduševljenog odobravanja. Po svršetku programa razvila se uz pratnju orchestra Splitske Filharmonije živa igranka, koja je u najboljem raspoloženju potrajala po ponoći. Ovu vrlo lijepu i intimnu zabavu počastio je svojim prisustvom predsjednik općine Dr. Tartaglia, čehoslovački konsul Herman, odlični naš prijatelj i brat, te nekoji ugledni članovi ruske kolonije i brojno građanstvo.

Sokolsko društvo Trogir opet se je vratilo na svoju visinu. Prigodom buknuća svjetskog rata društvo je bilo od vlasti raspušteno, a nakon sloma opet se je okupilo, ali uslijed pomanjkanja jednog vještog brata prednjaka i zgodnih prostorija tek je životarilo. Sreća nanese u naš grad na monopol brata Božu Gregovića, bivšeg vodju srpske župe na Primorju i on stupi odmah u društvo, a uz to vojska otiđe iz Trogira, te ostadoše slobodne zgodne prostorije sa lijepim vrtom. Sada započne rad, braća se natječu redom ko će više da radi; započne rad koji je donio prvi istup na 4. rujna; drugi na godišnjicu osnutka društva 30. rujna te treći na 13. studena, a osim toga je društvo sudjelovalo i okružnom župskom sletu na 12. rujna u Sinju. Ovome radu svaki prijatelj Sokolstva se divi i iskreno veseli, dok je zasluga u prvom redu brata Bože Gregovića, koji i ako opterećen svojim službenim radom nije žalio i ne žali truda, da Sokol što više napreduje, a ostala braća pokazuju, da su svijesna svojih sokolskih dužnosti. Ako se ide ovako dalje — a mislimo da će tako biti poznajući volju braće, trogirski će Sokol kroz kratko vrijeme biti opet među prvim.

ŠIBENSKA SOKOLSKA ŽUPA.

Vežbanje splitskoga sokola u Šibeniku. Sokolsko društvo iz Splita pribavilo je 4. prosinca pr. g. Šibeničanima jedan retki duševni užitak; užitak uspeha duševnog i telesnog samopregora. Onaj je dan priredio bratski splitski sokol u dvorani državnog doma u Šibeniku akademiju sokol. vežaba sa biranim programom, koga su izvajdali brat. ženski i muški prednjački zborovi, te ženski i muški podmladak. Splitski je sokol poslao ovamo lepše cvetove iz svog sokol. perivoja pod vodstvom vrednog i zauzetnog brata Dra Buića. Došli su na broju vko 50 istog dana u 10 sati sa željeznicom. Dočekala ih ih je četa šibenskog sokola s muškim podmlatkom, ženskom i muškom decom, starešinstvom župe i sokola, gradj. glazbom te mnoštvo građanstva i ako je vreme bilo burno i studeno. Doček je bio srdačan, kao kad brat dočekuje vidja brata posle duga vremena i posle toliko pretrpljenih patnja, opasnosti i žrtava. Cela se povorka uputi u grad, pa preko glavnih gradskih ulica, kroz

redove gradjanstva, predvodjena glazbom i omladinom, podje u Sokol. Braća gosti na to otidoše u kavanu Krka na kavu praćeni domaćima. Posle obeda, koji je u Krki bio zajednički, ostalo se je u bratskom razgovoru, te se je čulo lepih misli i predloga za unapredjenje Sokolstva, provedenje potpunog narodnog jedinstva, ozdravljenje današnjih nevoljnih prilika, osveštenje i učvršćenje države. Posle podne neočekivano slegao se pred zgradom državnog doma silan svet obojega spola i svih staleža, da dobije ulaznice za Akademiju. Sveta dakle puno, a dvorana prilično malena, pa kad se napunila košipak, ostalo je mnogo neutešenih čekalaca vani s nestašice mesta. U dvorani se zbili gledaoci; bila je velika stiska, pa se čudimo kako se je i mogao uzdržati red. Svak je nestrpljivo očekivao početak vežbanja, svak je želio, da što prije vidi sestre i braću splitskog sokola, kojega je kod nas pretekao dobar glas i glede vežbanja i glede svesti, stega, reda i ljubavi za Sokolstvo. Akademija je započela u 15½ sati. Raspored je vežaba bio sledeći: 1. Prednj. odeo članova: Proste vežbe za slet u Ljubljani g. 1922. 2. Ženski podmladak: Vežbe cvetnim lukovima. 3. Muški pomladak: Proste vežbe za slet u Ljubljani g. 1922. 4. Prednj. odeo članova: Vežbe na ručama. 5. Prednj. odio članica: Ritmičke proste vežbe. 6. Muški popmladak: Skupine. 7. Ženski podmladak: Proste vežbe za slet u Ljubljani 1922. 8. Prednj. odeo članova: Vežbe devetorice. 9. Prednj. odeo članica: Menšet: (Ritmički studij). Sve su vežbe izedene na opće zadovoljstvo općinstva i šib. sokolova, što je bilo izraženo odobravanjem i pleskanjem. Dok je kod sestara i žen. podmlatka uz tačnost, vilinsku lakoću i dražest provejavala iz vežaba još svest dužnosti i shvaćanja, dotle se kod braće i muš. podmlatka isticala odlučnost, muževnost uz tačnost, pravilnost i markiranje najmanjih pokreta. Mislimo, da su najbolje ispale vežbe muškog podmlatka u 3. i devetorice prednjaka u 8. tački Krepki, krasno razviti mladići osobitom su okretnosti kao u igri, izvadjali vežbe prelazeći zamernom lakoćom iz stava u stav i markirajući pokrete najvećom tačnošću. Izgledalo nam je, da su vežbači udovi jednog tela, delovi jednog stroja, koji u odredjeni hip izvode stavove i pokrete davajući života i razumevanja vežbama. Ovo nam je istaknuti i za teške i naporne vežbe devetorice prednjaka, koje su proizvele osobit utisak na sve prisutne i pokazale što se može postići radom, marom i ljubavlju. Gledajući ove vežbe mislili smo na stare Grke, koji su telesno uzgojeni s ponosom gledali na svoje snažni i vežbanjem krasno razvito telo, koje je i u najvećoj opasnosti znalo spasiti domovinu od nezasitne pohlepe tudjina. 9. tačka izgledala nam je tajinstveno; kao igra vila na kakovoj cvetnoj livadi. I ako zamršena i udešena osobitim stavovima i pokretima, izvele su je sestre sokolice veoma dobro i precizno. Napomenut nam je, da je na gledaoce osobito ugodno delovao istup sestara sokolica i žen. podmlatka, koje su onako slobodno — familijarno i jednostavno, ali čedno, dražesno i precizno izvadjale vežbe po taktu i kao u plesu uživale u teškim i zamršanim vežbama i tim pokazale, što se može, kad se hoće. One su svojim vežbanjem razigrale srce i volju mnogim iz kruga krasnog spola. Ovom su prigodom uvidele naše gospodje i gospodjice, kako nije ni čudo, ni neprilika, a još manje sablazan, ako vežba krasan spol, pače da usled vežbanja postaje i on krepčiji, duševno i telesno zdraviji, lepši, pristupačniji i u svojoj jednostavnoj dražesti, svesnosti, okret-

nosti i tačnosti čedniji, miliji i vredniji. Na vežbanje smo se osvrnuli ne zalazeći u pojedine tačke, premda bi i vežbači na spravama i drugi vežbači i vežbačice zaslužili, da se posebno istakne lepota, tačnost, okret-nost pojedinih vežaba i vežbača-ica, ali da ne zadjemo u dugo i radi ograničenog prostora lista, jednom reči kažemo, da i ako smo znali za spremu, vrednost i požrtvornost braće i sestara splitskog sokola, opet nas je ugodno iznenadilo i zadivilo izvedenje celog programa akademije, pa se uspehom mogu podičiti vežbačice i vežbači, splitski sokol i njihov zauzetni vođa Dr. M. Buić, pa im mi svima na polučenom uspehu bratski i od srca čestitamo. Pri kraju akademije došao je general Pavlović praćen s predstavnicima vlasti i ureda. Bio je burno pozdravljen i on i kralj Aleksandar. Premda su bili znatni troškovi i finacijski je uspeh akademije bio iznad očekivanja. Na 18½ iste večeri otputovali su sestre i braća splitskog sokola željeznicom put Splita. Do kolodvora ih je ispratio šib. sokol s podmlatkom, decom, glazbom i mnogobrojnim gradjanstvom. Rastanak je bio srdačan, bratski, što se je istaklo u lepim pozdravnim govorima braće starešine šib. sokola i vodje splitskoga. Nadamo se, da nas bratski splitski sokol ne će zaboravit, pa da će što prije prirediti izlet u Šibenik s jednom javnom vežbom.

БЕЛЕШКЕ

Angleška revija o Sokolih. Stara ugledna angleška revija „The Near East“ (bližnji vzhod) prinaša u svoji številki z dne 3. novembra pod naslovom „Praznik v Jugoslaviji“ članek o odkritju Sokolskega doma v Radovljici. Ker bo članek gotovo zanimal naše bralce, ga prenašamo v dobe sednem prevodu. Članek se glasi:

„V nedeljo, dne 2. oktobra je bila Radovljica, malo mesto, ki je po železnici oddaljeno dve uri od Ljubljane in ki leži ob gornjem teku Save, priča dvojne svečanosti. Vršila se je namreč otvoritev Sokolskega doma in pa odkritje spominske plošče pokojnemu Olipu, mlademu Sokolu, rojenemu v Radovici, ki je bil ustreljen 1. 1918. od Avstrijcev vsled političnih vzrokov. Sokolski dom je priprosta rdeča stavba iz opek, ne še popolnoma na zunaj dograjena, toda opombe vredna po trudu in požrtvovalnosti s katero je bila zgrajena. Med vojno je bilo vse delovanje Sokola vsled njegovega nacionalističnega značaja ustavljeno. Kakor hitro pa je bilo konec avstrijske vlade, so začeli člani radovljiškega Sokola graditi svoj dom. Vsled pomanjkanja delavskih sil in pa vsled draginje so pričeli Sokoli graditi dom sami in sicer moški kakor tudi ženske. Gradbeni material so darovali premožnejši, kmetje okolice pa iz priznanja do Sokola preskrbeli brezplačen prevoz materiala.

Pred osvobojenjem je bil cenjen Sokol predvsem zaradi gojitve nacionalne misli: sedaj pa se ga smatra naravnost za ognjišče patriotizma, onega pravega, ki ne pozna ozirov do strank. kar je posebno važno za deželo, kjer se strankarsko politiko pretirava. Vreme je bilo krasno in je privabilo množico gostov iz Ljubljane in drugih krajev. Posebno mnogo je bilo sokolskih delegatov v rdečih garibaldijevih srajc, v sivih uniformah ter s črnimi če-

picami z značilnimi sokolskimi peresi, dobrovoljcev in kmetov iz okolice. Kmet v narodni noši je imel govor, v katerem je omenjal, da je ravno obiskal Srbijo kot član slovenske kmečke delegacije in da je sedaj uverjen, da sta srbski in slovenski kmet v resnici eno. Po otvoritveni slavnosti je bila izvrstno izpadla javna telovadba.

V krvavo rdečem oktobrskem solncu se vidi čudovito lepa pokrajina. V ozadju temnosive in nepristopne Karavanke in potem dalje v polkrogu ogromni sklad kamniških Alp in čisto na zapadu veliki Triglav, ki se vzdiguje proti nebu. Čudovito lepa pokrajina, ki dela posebno na večer veličanski utis.

Radovljica sama je staro mesto, preje last Thurn in Taxisov s staro gotško cerkvijo in lepimi slikovitimi starimi hišami.

*

Bratskom

Sokolskom Savezu

Ljubljana

I opet ćemo se sastati u lepoj Ljubljani, u onoj Ljubljani, u kojoj nam je bilo nemoguće sastati se pre svetskog rata.

Po dosadašnjem programu glavni je cilj sletu — telesna jakost. Ispoljiće se mišice naših najpožrtvovnijih Sokolova. — Ovaj slet ne more biti prikaz samo telesne sile i sokolske discipline, on mora biti i ogleдало sokolskog duševnog rada.

Prateći rad pojedinih sokolskih društava, vidimo da mnoga imaju i kulturno-prosvetna odeljenja. Svako ovakovo odeljenje sigurno je održalo nekoliko predavanja, osnovalo društvene knjižnice, priredilo koju akademiju ili kojim drugim načinom širilo prosvetu u društvu i narodu. O svemu tome treba da se vodi račun, jer sokolski rad ne smemo ograničavati na samo telesno vežbanje. Na žalost mnoga društva i društveni funkcionari nerado se bave duševnim sokolskim radom, jer ili nemaju volje, ili nemaju smisla za tu stranu sokolskog programa.

Ministarstvo Prosvete — odeljenje za osnovnu nastavu — poslalo je upute za osnivanje prosvetnih odbora po kraljevini. Dosada su svi ti pokušaji oko osnivanja tih odbora ostali bezuspešni, Ovakovi se odbori teško osnivaju, a i ako se osnuju ostaju na papiru. Još nam nije poznat rad ni jednog od takovih odbora.

Sokolska kulturno prosvetna odeljenja rade, mnoga su istom u osnutku i do sleta u Ljubljani sigurno će pokazati priličan napredak u svome poslu.

Bilo bi uputno, da Ministarstvo Prosvete izdašno potpomogne sva kulturno-prosvetna odeljenja sokolskih društava novcem i knjigama, i da prepusti prosvetu u narodu sokolskim društvima, jer time će mnogo više koristiti imati, nego osnivanjem novih prosvetnih odbora. Inteligencija, koja bi radila u tim odborima, bila bi dužna stupiti u sokolske redove i tu dokazati svoju ljubav i dužnost prema narodu.

Na sletu u Ljubljani uz ostali sokolski program mora da dodje na

red i rad kulturno-prosvetnih odeljenja. Svako društvo mora da pošlje Savezu tačan izveštaj o svome radu od dana osnivanja do 30. juna 1922.

Formulari izveštaja mogli bi ovako izgledati:

Izveštaj za predavanja.

Tekući broj predavanja	Datum	Naslov predavanja	Ime, prezime i zanimanje predavača	Posetioci		Ukupan broj
				Sokoli	Gosti	

U.....

Pečat

Delovodja:

Predsednik

Izveštaj knjižnice.

Sveukupni broj knjiga u knjižnici		I z d a n o		N a p o m e n a (Da li se knjige izda- vaju bezplatno ili uz nagradu i na koje vreme)
		Stručnih	Zabavnih	
Stručnih	Zabavnih			
		U k u p n o		
U k u p n o				

U.....

Pečat

Knjižničar:

Predsednik:

Izveštaj o akademijama kulturno-prosvetnih odeljenja.

Tekući broj	Datum	Program akademije	Napomene

U .....

Pečat

Delovodja:

Predsednik:

Za svaku godinu moraju biti izveštaji na posebnom arku.

Prigodom samog sleta ima se održati konferencija svih izaslanika kulturno prosvetnih odeljenja. Na toj konferenciji ima se raspravljati o dosadašnjem i uzeti u obzir budući rad. Noročitu se pažnju ima posvetiti zarobljenoj braći i tražiti načina da im se pomogne.

Prigodom same sletske izložbe imaju se izložiti i tabele (statistički podatci) prosvetnog rada naših društava i sve ono šta zaseca u kulturni rad n. p. plakati, slike, novinski odresci, geografske karte sa naznakama kulturnijih i manje kulturnih predela Jugoslavije i t. d.

Još ima dosta vremena do sleta u Ljubljani, te gojimo nadu da će sva društva nastojati čim više da porade na kulturnom polju svojih članova i svog naroda.

Bratski Saveze, ovde je iznešena jedna tačka programa prigodom sleta u Ljubljani, a sada je na saveznim funkcionarima hoće li se ona izvršiti ili ne. Zdravo!

V r š a c, 12. XI. 1921.

Profesor Ante Tadić

predsednik kulturno-prosvetnog
odeljenja sokolskog društva u Vršcu.

Opažanja na sletu u Osijeku. (Ovaj članak trebao je izići u 10. broju pr. g., ali je nehotice bio izgubljen, te ga je pisac morao ponovno napisati).

Po samoj opremi Sokola-ica vidjelo se da je za ovaj slet stvorena neka nova organizacija, koja se do sada nije uobičavala. Svi smo izgledali kao neki vojnici, koji putujemo za front, ali bez puške. Svakojako smo bili opskrbljeni: netko s naprtnjačom, što mu je od vojske ostala, netko s ponjavom preko ledja na kojoj je visila šajka za jelo, netko je opet uprtio putničku torbu na ledja, jednom riječju bilo nas je svakojako opremljenih.

Cijela ta slika odavala je nešto nova. A kako i ne bi? Nastupilo je novo doba, u njemu se radja i novo Sokolstvo.

Osijek, ne baš veliki grad, ne bi ni mogao da udobno ukonači svu tu vojsku, koja se prama njemu kretala da ga formalno osvoji. Dakle moralo se organizirati i nastambu i prehranu. I jedno i drugo bilo je dobro uređeno. Doduše spavalo se na slami, ali svak je bio pod krovom, nitko se nije mogao potužiti, da je na ulici ostao; za ručak i večeru dobivalo se samo jedno jelo, bilo je dobro, svakomu je bilo osigurano i nitko nije bio izrabljiv.

U organizaciji nastambe i prehrane možemo kazati, da je Sokolstvo, pokazalo jedan napredak.

*

Onaj, koji se nikada nije sunčao, imao je prilike u Osijeku da se sunča kod čekanja za natjecanje. Sjalo je divno lipanjsko sunce, divno je bilo gledati jake mišice naših Sokolova, koji su nestrpljivo čekali na red za natjecanje.

Počelo se natjecati, ali dosta sporo. Izgleda da je bilo premalo sudaca. Za slet u Ljubljani to se mora drugačije urediti. Mora se na vrijeme pobrinuti za suce. Tehnički odbor Saveza mora da se obrati na sva društva s molbom, da mu po mogućnosti označe spremnije ljude, koji bi mogli djelovati kao suci.

*

Pisalo se i uvjeravalo se da će novinari na sletu dobiti posebne legitimacije: slovo „N“ na bijelom dugmetu. Od dolaska u Osijek do početka javne vježbe bio sam pet puta u sletskoj pisarni radi te legitimacije, ali uvijek sam dobio isti odgovor „Bit će kasnije“, dok na zadnju nije ih ni bilo.

Ovakvo bez tih sletskih novinarskih legitimacija, čini mi se malo nezgodno, jer u vršenju svoje dužnosti može se da zapadne u nepriliku. Prije defilovanja sokolskih četa na Gajevu trgu uputim se prema mjestu gdje je bila govornička tribina, e da sve bolje vidim i čujem. U toj nakani htio me spriječiti jedan općinski redar usprkos legitimacije one redakcije čiji sam član. Taj nije imao ni pojma o novinarima ni legitimacijama ni o njihovim povlasticama. Dok sam mu dokazivao zašto želim biti prije dolaska Sokolova kod tribine, nagrne masa svijeta i ja se s njom izgubim, inače zbog ne-taktnog pandura ne bi bio mogao doći na određeno mjesto. Da sam imao sletski novinarski znak i da je pandur u to bio upućen, ne bih doživio tu nepriliku. Stavljam u pažnju novinarskom udruženju, da se za to pobrine za ljubljanski slet.

*

Prigodom svake javne vježbe sve su tribine bile jurišane od Sokolova — vježbača. Sa svih se strana jurišalo na tribine. Uslijed neprestanog penjanja mnoge su se ograde skoro srušile, a da su se posve srušile, bilo bi se više nesreća dogodilo. Mnogi bi bili ozlijeđeni, a valjda i mrtvi.

Redatelji, koji su gore stajali, premalo su pazili na red.

I prigodom javnih vježba nije se pazilo na javnu štampu. Za novinare nije bilo određenog mjesta na tribinama, a to je moralo da bude. Stampa je najpozvanija da širi sokolsku ideju i zato mora se dati novina-

rima prilika da sve vide i da sve čuju. U sletskoj pisarni zapitao sam, da li ima određeno mjesto za novinare, rečeno mi je: „Nema, ali sa novinarskom legrtimacijom i sokolskim znakom možeš zauzeti mjesto gdje hoćeš“. Dogodilo se obratno, jer sam s redateljem na glavnoj tribini imao dosta ne-prilike dok sam ga uvjerio zašto želim posmatrati vježbe s glavne tribine. — Za slet u Ljubljani malo više opreza!

Osječki slet bio je priredjen ne samo zato da se pokaže sokolska snaga i disciplina, već služio je mnogima kao uputa u sokolski rad i red. Mnogi su ondje po prvi put vidjeli javnu vježbu i kupili su program da je što bolje razume. Kod ovakovih nastalo je razočaranje, kud se po programu nijesu mogli snaći šta se vježba. Nikakovo čudo. Objašnjenje je jednostavno. Programi bili su štampani jednim redom, a vježbe su se održavale drugim redom.

Mnogo sam puta promatrao javne vježbe u provinciji, ni tamo se nijesu uvijek držali štampanog programa. Zar se jedan veliki slet, koji mora biti uzor svima društvima ne mora držati reda? Hoće li tako biti u Ljubljani?

Svima nam je upao u oči nastup. djece. Ne zato što bi to bila jedna vrlo lijepa tačka, već zato što je nastupio tako malen broj djece. Zaista ovo je dosta neprijatno! Koliko se piše, agituje i nagovara da se šalju djeca u Sokol, ali sve uzalud. Izgleda kao da Sokol pohađja vrlo malo djece.

Na sletu u Osijeku moglo je nastupiti najmanje pet stotina djece. Istina, djecu je teško voditi na slet, ali da je bilo volje i energije mogla su nastupiti sva djeca osječkih škola, te srednjoškolci iz Vukovara i Vinkovaca. Ta mjesta nijesu daleko, pak se moglo sporazumno sve urediti. Treba da Savez potakne malo bolje srednjoškolske nastavnike gimnastike i da njih povuče na sletove i javne vježbe, kada djeca slabo pohađaju Sokol. Zar se ne vrši u srednjim školama naredjenje Ministarstva Prosvjete o sokolskoj tje-lovježbi?

Znamo vrlo dobro, da je u jednoj velikoj masi teško održati disciplinu, ali za javne nastupe mora svatko biti toliko svijestan, da se sam disciplinira. Javni nastupi su ispiti, gdje se vidi koliko i kako se shvaća sokolska ideja i disciplina. Ovo osobito moraju zapamtiti mnoge sestre, koje su na sletu vježbale. Cim se nastupa treba zaboraviti na toaletu, a koju treba prije nastupa potpuno urediti. Cijelo vrijeme nastupanja i za „pozora“ moglo se vidjeti sestre, kako namještaju maramu, kosu itd. itd. Ovakova šta ne smije se dogoditi!

Onim redom, kojim smo stigli u Osijek, stali smo se i vraćati. Na putu učinili smo svi mnogo poznanstva i čuli smo svašta pripovijedati.

Našli smo se s jednim bratom iz Srbije, koji nam je pripovijedao jednu neobičnu stvar. U njegovom mjestu ima sokolsko društvo. Nikako nijesu mogli izabrati starješinu, jer nitko neće zabadava da radi. Napokon primi se za starješinu jedan iz redova inteligencije, ali uz uvjet, da mu se

plaća jedan dinar mjesečno od člana i od svake sokolske zabave stalan postotak od utjerane svote. Pripovijedka je malko čudna, ali ako je istinita, žalostna je.

Zdravo!

Ante Tadić (Vršac).

За руске Соколе! Са великом напетošћу пратили смо пре светског рата Соколски покрет у Русији. Соколство је као бујица захватало маха у руском колосу. Оно је убрзаним темпом корачало, да надокнади оно, што је годинама и годинама изгубљено.

Пред сам рат политичка атмосфера постала је загушљива. Слутило се да дан обрачуна са Германима мора доћи пре или после. Германи су ово осетили и нису губили времена. Ангажовали су све могуће установе — државне и приватне — за провођење свог главног задатка „Drang nach Osten“, како би тиме своје главне противнике — Словене — онеспособили за сваку акцију. Од свих словенских народа, први су браћа Чеси оценили ситуацију: Са Германима се не може. Остаје једини излаз: против њих! У Србији политичка оријентација разбистрила се тек по доласку Карађорђевићеве династије на престо, а у прилог чешке лозинке: Против Германа! У Русији је била иста оријентација, али везе руског двора са немачким сметале су. Од осталих Словенских народа једини су били солидарни са горњом лозинком, док су други били индиферентни, благодарећи успеху оне аустројске лозинке: Завади па владај!...

Браћа Чеси су сматрали Соколство као прву установу која је позвана да поведе културну борбу међу свима словенским народима, а против Германа. Они шире соколску мисао код свих Словена. Круна целог успеха је: Оснивање Свесловенског Соколског Савеза.

У Русији осећала се давно потреба за оснивањем Соколских легија, али није било довољно стручних лица, да организују рад. „Česka Obec Sokolska“ као прва надлежна осетила је ову потребу и у том смислу послала је своје најбоље снаге у Русију, да организују рад. Ови са успехом и врше свој задатак. Али док Соколство у Русији корача пуним темпом, прекида га светски рат.

Светски рат доноси свима словенским народима слободу и независност, док руски народ који га је повео за опште словенско добро, излази из њега искрвањен...

После мора јада и страдања нађоше се у нашој отаџбини и руске избеглице, а међу њима и Соколи. Њени Соколи нису стали. Они што су могли дали су на олтар своје отаџбине, а оно што их је остало у животу, а под нашим кровом хоће да отпочну рад с нама заједно. Они су колико ми је познато, отпочели рад у Београдском и Земунском друштву. Први основни је успех је ту: Уписало их се око 150 и траже везе широм целе наше земље, како би могли на идућем нашем Слету у Љубљани, да иступе под руском народном заставом. У том смислу они су и наш Савез известили.

Док су они у том потхвату, шта ми да радимо? Да ли да им кажемо: „Лепо браћо Руси“ — и на томе све да се сврши. Не! Наша је

дужност, да их што више морално и материјално помогнемо! Свако друштво где они изјаве да би желели радити, дужно је ставити им сва средства на располагање. Дужност је то у првом реду нас Сокола, а затим и целокупног нашег грађанства!

Рекох: они хоће да иступе на нашем слету под својом заставом. Да ли ће они у томе успети? Да ли ће они имати довољно материјалних средстава? У колико стоји до њих, у толико и до нас!

У корист слетске благајне а помоћу и заштитом Земунског Соколског Друштва, даваће руски соколи ускоро концерат у Земуну. Разуме се, да ће бити на земунском друштву и грађанству одговорност за неуспех овог првог потхвата!

Целу организацију воде: Ф. Гопуренко, И. Митрохин и И. Максудов. Прва двојица бивши предњаци Тифлиског Соколског Друштва већ су довољно задужили Земунско Друштво, јер су припомогли, да се дух у друштву, који је доста био опао, подигне те њиховом сарадњом Земунско Друштво добило је на слету у Осијеку две велике дипломе и то једну за мушке и једну за женске.

Браћо Југословенски Соколи! Обраћам се свима вама, а у првом реду вама Соколи, који сте били у Русији, који сте уживали све благодати које нам је указивала наша моћна заштитница Русија, а у нашим најтежим данима у добровољачкој војсци. Не заборавите, да нам је Мајка Русија чинила те благодати више него својој војсци у доба своје опште народне несреће.

Браћо Соколи! Не допустите, да својом индоленцијом оскрнавимо сени милијона руских јунака, који су пали за општу словенску ствар, те да њихов покрет остане глас вапијућег у пустињи!

Нашој браћи руским соколима желимо сретан почетак и успех у раду! Здраво!

Земун, почетком Децембра 1921.

Н. Д. Д.

IZ UPRAVE

Kako se od 1. januara 1922. povisuje cijena za papir, slog i štampu, to je uprava lista odobrenjem starješinstva Jugosl. Sokol. Saveza primorana da pretplatu za „Sok. Glasnik“ za godinu 1922. povisi na Din. 15.— (K 60.—). Pojedini broj Din. 1:50 (K 6.—).

Osim toga su predviđeni veći izdaci za slike (klišeje), koje će Glasnik donášati kao propagandu za naš slet u Ljublani pa molimo braću pretplatnike, da ovo neznatno povišenje od 2½ dinara uvaže.

Da se pretplatnicima olakša plaćanje pretplate za Sok. Glasnik i prištedi poštarina za doznaku i pristojba za doznačnicu (uputnicu) otvorila je uprava lista svoj račun broj 34.023 kod pošt. čekovnog ureda u Zagrebu,

који вреди за све крајеве осим Србије и Црне Горе. Свима претплатницима шаљемо у Гласнику по један чек, уплатни лист и молимо брата друштва и све претплатнике, да се њиме послуже и претплату за текућу годину чим prije пошљу.

*

Ако који од претплатника недобије Гласник, који редовито излази око свакога првога у месецу, треба да га код управе реклмира. Рекламације ће се уважити само онда ако су прispjele најкасније мјесец дана како је изашао реклмирани број. Н. пр. Претплатник добије други, а првога броја још није добио, онда треба одмах први (изгубљени) број реклмирати, а не како се већ догађало, да један претплатник добије 10-ти број па тек онда реклмира први број исте године.

Рекламације су просте од поштарине.

*

Догађа се, да неки претплатници тек пред крај године, тј. 10., 11. или 12. број Гласника враћају натраг да га не примaju, док су преко цијеле године поједине бројеве листа primalи. То се, наравно, догађа онда, кад добију од управе опомену, да претплату пошљу. Такви ће претплатници, односно душници бити упућени за целогодишњу претплату.

Претплатници, који некане више лист држати требају да већ први број најкасније 8 дана иза примитка натраг поврате.

*

Има брата друштва и појединих претплатника, који и поред опомена нису тежачем године 1921. послали претплату за Сок. Гласник. То је непоштовање прописа и невршење дужности, коју је себи Сок. Гласник само поставио.

Сви ови душници биће поузетном дописном картом поновно опоменути, а то значи непотребан и сувишан издатак од најмање К 10— по сваком душнику за поштарину за дописницу и поузетну дозначницу.

*

Како је први број Сок. Гл. 1921. већ посве распаћан а некоја га браћа још желе имати, то се моле браћа претплатници, који овај број више не требају, да га поврате управи листа уз одштетну од К 8— по комаду и 40 фил. за поштарину (Дин. 2/10).

*

Добровољни прилози. Бр. Жив. Богдановић, Нови Сад К 10—; М. Пударић, Сарајево, К 10—; Л. Богнар, Прохорово, К 10—; Д. Поповић, Загреб, К 10— и Срећко Павлековић, Загреб, К 50—. Хвала и Здрављу!

Т. Јањанин.

Шаљите претплату за „Сок. Гласник“

MAJKE!

Tražite
samo

DJEČJE BRAŠNO

Salubra

najbolja hrana za dojenčadi

Vanredno jačajuće sredstvo
za rekonvalescente i slabe
ljude svake dobi.

DOBIVA SE SVAGDJE.

Kemička tvornica živežnih preparata

„SALUBRA“ D. D.

ZAGREB - NOVA GRADIŠKA

Narudžbe prima glavno zastupstvo za
Jugoslaviju:

HRV. DION. PROMETNO DRUŠTVO VIROVITICA.

НОВО-ОТВОРЕНА

ТРГОВИНА МАНУФАКТУРНЕ,
КРАТКЕ И ПЛЕТЕНЕ РОБЕ

на велико

М. БАЧИЋ и **ДРУГОВИ**

— **ЗАГРЕБ** —

Јуришићева ул. 1. а. Елза Флуид дом.

Препоручује своје богато
стовариште свих врста ма-
нуфактурне, кратке и пле-
тене робе.

Телефон интер. 12-16.

К. МАЛУШЕВИЋ

Београд, Кнез Михајла ул. 8.

Стовариште чешких и белгиј-
ских стаклених плоча, трговина
стаклене и порцуланске робе,
мајолике, емајла и серписа. Ве-
лики избор уоквирих слика,
огледала и свих свијетиљака. —
Радионица оквира за слике и
устаклење прозора.

Trgovina željeznom robom

LJ. BOŠKOVIĆA nasljednici

MERVAR i HODNIKović

Telefon 11-26. ZAGREB Bakačeva 2.

preporuča
svoju veliku zalihu kuhinjskog
posudja, sviju vrsti orudja za
bravare, kovače, stolare kao i
sve u željeznarsku struku za-
sjecajuće predmete.

I. hrv. tvornica za elektro-industriju

IVAN PASPA i SINovi
ZAGREB

Tvornica: Gundulićeva ulica broj 41.
Telefon 7-25. Prodavaona. Bogovićeve
ulica broj 9. Telefon 8-99.

Preporuča elektro motori, dynamo, in-
stalacioni materijal, lusteri, žarulje i
vlastiti proizvod „Croatia“. Baterije uz
najnižu cijenu. Sve vrsti popravaka
izvadjaju se najsolidnije.

GRADJEVNO PODUZEĆE

ARANJOS i POPOVIĆ

OVL. GRADITELJI

TELEFON ZAGREB GAJEVA
BR. 6-53. UL. 10.

TRGOVINA STAKLENE I PORCULANSKE ROBE

M. KOSOVAC :: ZAGREB

VLAŠKA ULICA BR. 7.

preporuča svoje veliko skladište staklene i porculanske robe,
čаше i flaše za hotele i gostione, češke i belgijske staklene ploče,
ornamente te krovno staklo. — Veliki izbor okvira za slike,
stolne i viseće lampe u svim veličinama. — Ustakluje no-
vogradnje i popravke prozora uz najumjerenije cijene.